

รายงาน

เฝ้าระวังทางระบาดวิทยา WESR

ประจำสัปดาห์

Weekly Epidemiological Surveillance Report

สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health.

ISSN 0859-547X http://epid.moph.go.th/weekly/w_2548/menu_wesr48.html

ปีที่ ๓๖ : ฉบับที่ ๔๑ : ๒๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ Volume 36 : Number 41 : October 21, 2005

สัปดาห์ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
จำนวนจังหวัดที่ส่ง	54	55	66	65	62	66	63	57	62	68	65	58	65	56	59	55	60	63	64	57	66	64	66	63	62	60

สัปดาห์ที่	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
จำนวนจังหวัดที่ส่ง	58	70	63	65	64	64	60	61	70	67	61	63	61	63	65											

สัปดาห์ที่ 41 ระหว่างวันที่ 9 – 15 ตุลาคม พ.ศ. 2548

จำนวนจังหวัดส่งข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาเร่งด่วนทันตามกำหนดเวลา

สัปดาห์ที่ 41 ส่งทันเวลา 65 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 85.53

ข่าวการระบาดในต่างประเทศ

สรุปการตรวจสอบข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์

สัปดาห์ที่ 41 วันที่ 9 – 15 ตุลาคม พ.ศ. 2548

(Outbreak Verification Summary, 41st Week, October 9 - 15, 2005)

✓ เรียบเรียงโดย สุชาดา จันทสิทธิ์กร และอุบลรัตน์ นฤพนธ์จิรกุล

กลุ่มงานเฝ้าระวังสอบสวนทางระบาดวิทยา สำนักโรคระบาดวิทยา

✉ meow@health.moph.go.th

ในสัปดาห์ที่ 41 ระหว่างวันที่ 9 – 15 ตุลาคม พ.ศ. 2548 สำนักโรคระบาดวิทยาได้รับรายงาน และตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

1. สถานการณ์ในประเทศ

1.1 อาการเป็นพิษสงสัยรับประทานเมล็ดสัปปะรด พบผู้ป่วยรวม 32 ราย ที่จังหวัดขอนแก่น

วันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2548 เวลา 14.30 น. ทีมเฝ้าระวังสอบสวนโรคเคลื่อนที่เร็วของอำเภอหนองสองห้อง ได้รับแจ้งว่ามีนักเรียนเกิดอาการปวดท้อง คลื่นไส้ อาเจียน และถ่ายเหลว เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลหนองสองห้องหลายราย จากการสอบสวนโรค พบว่า ในช่วงเช้า วันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2548 โรงเรียนแห่งหนึ่งในตำบลหัวโจก อำเภอหนองสองห้อง ให้นักเรียนชั้นอนุบาลจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ช่วยกันทำความสะอาด

สารบัญ

◆ สรุปการตรวจสอบข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ สัปดาห์ที่ 41 วันที่ 9 - 15 ตุลาคม พ.ศ. 2548	717
◆ อุบัติภัยและพิบัติภัย: ระบาดวิทยาและการเตรียมความพร้อม	719
◆ หลักเกณฑ์การส่งบทความ	724
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาเร่งด่วนประจำสัปดาห์ สัปดาห์ที่ 41 วันที่ 9 - 15 ตุลาคม พ.ศ. 2548	725

และเก็บขยะรอบ ๆ โรงเรียน เวลาประมาณ 11.00 น. มีเด็กนักเรียนจำนวน 34 ราย เก็บเมล็ดสนับดำที่ขึ้นอยู่ในบริเวณโรงเรียนรับประทานคนละ 1 – 15 เมล็ด หลังจากนั้นประมาณ 1 ชั่วโมง เริ่มป่วยด้วยอาการปวดท้อง คลื่นไส้ อาเจียน ถ่ายเหลว และปวดศีรษะ รวม 32 ราย เข้ารับการรักษาที่สถานีอนามัยตำบลหัวโจด 23 ราย โรงพยาบาลหนองสองห้อง 5 ราย เป็นผู้ป่วยนอก 3 ราย ผู้ป่วยใน 2 ราย หลังได้รับการรักษาทุกรายอาการทุเลา

เหตุการณ์เช่นนี้ได้เคยเกิดขึ้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2547 เด็กนักเรียนโรงเรียนหนองยายทรัพย์ได้รับประทานเมล็ดสนับดำที่เก็บจากสวนสมุนไพรของโรงเรียนคนละ 1 - 24 เมล็ด ประมาณ 2 ชั่วโมง เกิดอาการคลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้องอย่างรุนแรง บางรายมีอาการเวียนศีรษะและถ่ายเหลวร่วมด้วย รวม 43 ราย

สนับดำมีชื่อเรียกอื่น ๆ ว่า สนับขาว สนับหัวเทศ สลอดดำ สลอดป่า สลอดใหญ่ สีหลอด มะเขย มะหัว มะโห่ง มะหุ่งฮั่ว หรือ หงเทศ เป็นไม้พุ่มขนาดใหญ่ สูง 2 – 5 เมตร มีใบบางรูปหัวใจ ขอบใบหยัก 3 – 5 ลอน เป็นพืชพิษที่มีสารเคอซิน (cercin) และจาริโตรฟิน (jatrophin) ที่มีอันตรายถึงชีวิต โดยเฉพาะผลและเมล็ดจะมีพิษสูง หลังรับประทานจำนวน 1 – 20 เมล็ด ภายใน 1 – 2 ชั่วโมง จะทำให้เกิดอาการคลื่นไส้ อาเจียน ท้องเดิน ปวดท้อง จุกเสียด กระหายน้ำ ปวดศีรษะ ความดันโลหิตต่ำ การเต้นของหัวใจผิดปกติ ม่านตาขยาย ตัวสั่น ผิวหนังแดง จังหวัดที่นิยมปลูก เพื่อนำมาสกัดเป็นน้ำมันใช้ทดแทนน้ำมันดีเซล และจังหวัดที่มีพืชชนิดนี้ขึ้นเป็นจำนวนมาก ควรประชาสัมพันธ์เพื่อแจ้งเตือนให้ประชาชนทราบถึงพิษและอันตรายจากการรับประทานเมล็ด เป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนหรือสถานที่สาธารณะที่ปลูกหรือมีต้นไม้นี้ขึ้นเองตามธรรมชาติ ควรติดป้ายบอกชื่อและระบุว่าเป็นพืชมีพิษห้ามรับประทาน เพื่อป้องกันไม่ให้เด็ก ๆ หรือผู้ที่พบเห็น เก็บไปรับประทานโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์

1.2 สงสัยการระบาดของโรค Trichinosis พบผู้ป่วยรวม 76 ราย ที่จังหวัดเชียงราย

วันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2548 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงรายได้รับแจ้งว่า มีผู้ป่วยด้วยอาการไข้ ปวดเมื่อยตามร่างกาย ตาและหนังตาบวม เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลเทิง หลายราย ทีมเฝ้าระวังสอบสวนโรคเคลื่อนที่เร็วของอำเภอเทิง สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย และสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 เชียงใหม่ ได้ออกสอบสวนและควบคุมโรคในพื้นที่ ระหว่างวันที่ 28 กันยายน – 10 ตุลาคม พ.ศ. 2548 เบื้องต้นพบว่า ที่หมู่ 14 บ้านเยียน ตำบลหางว อำเภอเทิง มีผู้ป่วยด้วยอาการไข้สูง ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ หนังตาและหนังตาบวม บางรายมีอาการคลื่นไส้ อาเจียนและท้องเสียร่วมด้วย รวม 76 ราย อายุ 7 – 80 ปี เป็นชาย 44 ราย หญิง 32 ราย เริ่มป่วยระหว่างวันที่ 20 กันยายน ถึงวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2548 ทุกรายให้ประวัติว่า ได้รับประทานอาหารที่ปรุงจากสุกรขาเขี้ยวเดียวกัน ซึ่งเจ้าของซื้อมาจากเขาและนำมาเลี้ยงได้ประมาณปีเศษ วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2548 ชาวบ้านได้รวมเงินกันซื้อสุกรตัวนี้ นำมาชำแหละแบ่งกัน ส่วนใหญ่นำไปปรุงเป็นลาบดิบ

วันที่ 12 - 14 ตุลาคม พ.ศ. 2548 ทีมสอบสวนโรคเคลื่อนที่เร็วของสำนักโรคติดต่อและจังหวัดเชียงราย ร่วมกับสำนักงานปศุสัตว์อำเภอเทิง และคณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล ออกสอบสวนโรคเพื่อหาสาเหตุของการป่วยในครั้งนี้เพิ่มเติม โดยได้สัมภาษณ์ผู้ที่มีประวัติรับประทานอาหารที่ปรุงจากสุกรตัวดังกล่าว รวม 132 ราย เก็บตัวอย่างเลือด รวม 102 ราย ส่งตรวจนับเม็ดเลือดขาวอีโอซิโนฟิล (Eosinophil) ที่โรงพยาบาลเทิง และตรวจระดับภูมิคุ้มกันต่อเชื้อ Trichinosis ที่คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และคณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล ยังไม่ทราบผล รวมทั้งได้เก็บตัวอย่างเลือดสุกรขาเขี้ยวที่เลี้ยงในหมู่บ้าน จำนวน 18 ตัว ส่งตรวจระดับภูมิคุ้มกันต่อเชื้อ Trichinosis ที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ ภาคเหนือตอนบน พบสุกรให้ผลบวก 3 ตัว และให้ผลลบ 5 ตัว

2. สถานการณ์ในประเทศ

2.1 การระบาดของโรค Japanese Encephalitis ประเทศอินเดีย

การระบาดในรัฐอุตรประเทศและรัฐ Bihar ซึ่งอยู่ทางตอนเหนือของประเทศ ยังไม่สงบ ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา มีรายงานผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นอีก 88 ราย ทำให้จำนวนผู้เสียชีวิต จากการระบาดตั้งแต่เดือนสิงหาคม ถึงวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2548 สะสมรวม 1,038 ราย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเด็ก

2.2 การระบาดของโรค Anthrax ที่เมือง Bazarkorganskiy ประเทศ Kyrgyzstan

ระหว่างวันที่ 26 กันยายน ถึง 6 ตุลาคม พ.ศ. 2548 มีรายงานผู้ป่วยสงสัย โรค Anthrax เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล Batken Hospital รวม 9 ราย ทางทางได้สั่งปิดตลาดนม ตลาดเนื้อ และตลาดปศุสัตว์ (วัว ควาย)ชั่วคราว ประกาศใช้มาตรการกักกันผู้ป่วย รวมทั้งเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิดเพื่อค้นหาผู้ป่วยรายใหม่

2.3 การระบาดของโรค Viral Meningitis ที่เมือง Severouralsk ประเทศรัสเซีย

ในรอบ 6 สัปดาห์ที่ผ่านมา พบผู้ป่วยรวม 48 ราย ตรวจพบเชื้อ echovirus type 6 (Human enterovirus B Virus species) ในตัวอย่างผู้ป่วย แต่ตรวจไม่พบเชื้อก่อโรค (pathogen) ในตัวอย่างน้ำที่เก็บจากบ่อน้ำบาดาลที่สงสัยว่าจะเป็นแหล่งโรค

2.4 การระบาดของโรค Salmonellosis จากเบเกอรี่ในเมือง Tasmania ประเทศออสเตรเลีย

พบผู้ป่วยรวม 64 ราย ในช่วง 2 – 3 สัปดาห์ที่ผ่านมา และตรวจพบเชื้อ *Salmonella* ในน้ำตาลที่ใช้ผสมครีมและน้ำตาลไอซิ่ง สำหรับทำขนมของร้าน Trevallyn Bakery และร้าน Sugar Shack

อุบัติภัยและพิบัติภัย: ระบาดวิทยาและการเตรียมความพร้อม

บทความสรุปจากการสัมมนา

(Disaster: Epidemiology and preparedness)

อภิปรายหมู่ในการสัมมนาระบาดวิทยาแห่งชาติ ครั้งที่ 18

วันที่ 25 พฤษภาคม 2548 ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ กรุงเทพมหานคร

สรุปและเรียบเรียงโดย : คณะทำงานด้านวิชาการในการจัดสัมมนาระบาดวิทยาแห่งชาติ ครั้งที่ 18

บรรณาธิการโดย : ว่าที่ ร.ต. ศิริชัย วงศ์วัฒนไพบูลย์ สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค

ประธาน : นายแพทย์จรัญ ปิยะวรารักษ์

เลขานุการ : ว่าที่ร้อยตรีศิริชัย วงศ์วัฒนไพบูลย์

ผู้ร่วมอภิปราย : นายแพทย์สมชาย กาญจนสุต

ผู้ดำเนินการอภิปราย : นายแพทย์วิพุธ พูลเจริญ

นายแพทย์จรัญ ปิยะวรารักษ์

ภัยพิบัติ มีความหมายกว้าง ไม่ได้เฉพาะด้านสาธารณสุข ความเข้าใจยังไม่ตรงกัน ประเทศไทยอาจต้องปรับเรื่องการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติ